

IV. Rozdělení věcných práv k věcem.

Dle rozsahu a objemu práva věcí vládnouti, dělíme věcná práva k věcem na taková, která se vztahují k věci v její celistvosti a oprávnňují věci dle libosti nakládati a každého třetího z podobného nakládání vyloučiti. Takové věcné právo sluje vlastnictví (§ 354 o. o. z.). Držitel má sice vůli, avšak ne vždy právo věcí jako vlastník nakládati. Věcná práva k věcem, jež mají za účel buď úplné neb částečné užívání cizí věci neb obmezení vlastníka (zápovědi) ve prospěch třetích osob, tvoří právo služebnosti. Věcné právo, které zřízeno je k věci za účelem a zjištění pohledávky a spojeno je s právem z věci se uspokojiti pro případ, že by závazek nebyl splněn, sluje právem zástavním a věcné právo k části neb k celku pozůstalosti právem dědickým.

Věci hlavní a vedlejší viz Příslušenství.

Věci hromadné (*universitas rerum*).

Dřívější doktrína činila rozdíl mezi t. zv. *universitates juris* (ku př. dědictví) a *universitates facti* (ku př. stádo, knihovna) a vytýkala zejména pokud jde o *universitates juris* zvláštní právní zásady (ku př. *res succedit in locum pretii*, *pretium in locum rei*). Pojem *universitates juris* a zásady právní k nim připojené dávno již jsou povaleny v theorii a podržen pojem *universitates facti*. Názvem věci hromadné rozumí se stejnorodé, podstatou samostatné tělesné věci ve spojení svém k jakémusi pojmovému celku, k jakémusi *collectivum* (t. j. *universitas rerum corporaliū, distantium, σόμα ἐκ διαστωτῶν*), jako jest: knihovna, obrazárna, sklad zboží, stádo a pod.

Co do právního posuzování těchto věcí vytknouti jest za zásadu, že předmětem právních poměrů není veškerost, hromadnost těchto věcí, nýbrž každá jednotlivá věc pro sebe a že pojetí jich pod společné jméno slouží jen potřebě a pohodlí obchodnímu (jsouť tu *plura corpora soluta*, sed *uno nomini subjecta*) a právě tvoří jen jedno jméno, jednotu pomyslovou. Užívají-li strany při právních jednáních označení kolektivního, dlužno v jednotlivém případě zjistiti objem tohoto pojmu výkladem, interpretací. Rakouský ob. o. zákoník stojí patrně na půdě staršího pojmání věci; pravíť v § 302: »Soujem více věcí, kteréž se za jedinou věc pokládají a společným jménem obyčejně označují, tvoří věc hromadnou, která pokládá se za jeden celek. Vedle § 427 o. o. z. předati lze sklad zboží nebo jinou věc hromadnou znameními (posuňky) — tradicí — a tak se ovšem dle práva rakouského nabývá k věci hromadné jakožto takové vlastnictví a práva zástavního (§ 452 o. o. z.). Dle toho vztahuje se právo zástavní pak ke všem věcem, které tvořily v době vzniku práva zástavního onu věc hromadnou. Jednotlivá věc mizí tu před celkem a celek zůstává tímtež právním předmětem, třeba se jednotlivé věci měnily.

Věci movité a nemovité.

I. Rozeznávání věcí dle jich přirozené vlastnosti — přenosnosti nebo nepřenosnosti — mělo ode dávna v právu předůležitý význam. Byloť v římském právu rozhodujícím a v německém právu nabylo zvláštního významu tím, že vytklo takřka základní směr tomuto právu. V moderním právu podrželo toto rozlišování svou důležitost neztenčenu. Má netoliko v soukromém právu velkou úlohu, kde co do nabývání práv jest rozhodná protiva mezi movitými a nemovitými věcmi, která se obzvláště zvýšila ústavem veřejných knih, a kde také četné zásady právní nejrozmanitějšího